

ŠPORT IN TELESNA KULTURA

(se) 17. januarja letos je ZTKO Slovenije objavila gradivo za javno razpravo na temo: «Nekatera vprašanja razvoja vrhunškega športa v SR Sloveniji». O tem gradivu naj bi razpravljale vse osnovne telesnokulturne organizacije. Tudi šišenske.

Športna društva, ki se ukvarjajo z vrhunskim športom, so pripravila številna predloge kot dopolnitev splošnih načel v omenjenem gradivu. Manj navdušena pa so bila društva, katerih pretežno delo predstavljajo množični šport oziroma rekreativna dejavnost, kot temu tudi rečemo.

Predlagatelji gradiva so verjetno želeli urediti ne preveč spodbudne odnose v vrhunskem športu. Verjetno so hoteli posredovati osnovo za končno gradivo, ki naj bi ga pripravili po širši razpravi v vseh OTKO. Vrhunski športniki res nimajo najbolje urejenega statusa; leta naporenega dela, garanja za pomembnejše uspehe v evropskem in svetovnem merilu niso vedno najbolje ovrednotena. Vrhunski športniki se namreč borijo za osnovno materialno eksistenco in se skušajo po zaključeni športni karieri izenačiti z delavci v združenem delu (možnost namenskega varčevanja za stanovanje, možnost naknadnega študija po končani športni poti, zagotovljeno življenjsko zavarovanje, osnovni osebni dohodek v času športnega udejstvovanja, pa najbrž še kaj), kar je povsem razumljivo in velja te cilje podpreti. Prav tako je vrhunski športnik le-ta, ki dosega športne dosežke, ki so pri vrhu evropskih in svetovnih, ne pa le v državnem merilu. Ob tem kriteriju pa se število »vrhunskih« športnikov bistveno zmanjša. Na republiški ravni načrtujejo, da bi morali razpoložljiva sredstva razdeliti v razmerju 50:50, nikakor pa ne v prid vrhunskemu športu.

VEČ ZA MNOŽIČNI ŠPORT

V občinskem in mestnem merilu pa bi se morali odstotek sredstev, ki jih združujejo delavci v združenem delu, bistveno nagniti v korist množičnega športa. To načelo zagovarjajo delovni ljudje in občani s socialistično zvezo delovnega ljudstva na čelu!

Kolikar pa posamezno društvo želi nadaljevati s polprofesionalnim ali celo profesionalnim delom, pa je to odvisno od sposobnosti posameznih funkcionarjev, ki vodijo to društvo. Nikakor pa ne morejo pričakovati, še manj pa zahtevati od družbene skupnosti dodatne materialne pomoči. Slabosti v polprofesionalnem športu so se zadnja leta prehudo razpasle in mečelo slabo luč še na ostale, ki v redu poslujejo.

Ob tej pojavih se je tudi pravzaprav začela bitka za pravo športno delo, ki ga poznajo ljubljanski delavci npr. v rekreativnih društvih, ki jim denarno ni tako lepo postlano.

Množični šport mora dobiti novo kvaliteto; drugačno podporo za redno delo, za nabavo osnovnih delovnih pripomočkov, za vzdrževanje objektov, pa tudi sredstva za plačilo stro-

Ali res vse za množičnost v telesni kulturi?

Papir duši tudi šport

kovnih delavcev, ko gre res za strokovnost, ki presega običajno ljubiteljstvo.

Poseben problem, ki tare predvsem manjša društva (pa ne le športna, ampak vse po vrsti), je denarno in materialno poslovanje. Če govorimo o društvih in družbenih organizacijah, ne bi smeli takoj zaiti v profesionalizacijo strokovnih opravil, ko gre za osnovno poslovanje. Služba družbenega knjigovodstva namreč povsem izenačuje poslovanje temeljne organizacije združenega dela s poslovanjem društva. Le čemu? Z neživiljenjskimi zahtevami naše administracije bomo zatri še tiste navdušence, ki ves prosti čas posvečajo otrokom in mladini. Slednja pa bo verjetno našla pot drugam, kjer bo dobro sprejeta in kjer je nihče ne bo mučil z administrativnimi formalnostmi. Lep primer so npr. letne bilance in prednjimi letne inventure. Društvo z 20 člani teoretično sploh ne more izvesti inventure, ker ima premalo članov za vse komisije, ki naj bi pregledale poslovanje, sredstva društva... aktivnega društva. Zakon o društvih pa dovoljuje ustanovitev pravne osebe, torej društva, že 20

polnoletnim članom! Posamezne institucije v naši deželi se pogosto vedejo, kot da so država v državi. Zato ni čudno, da vrsta zadev ni usklajenih kljub pogostim opozorilom na neskladje v zakonodaji.

ZAOSTRENI POGOJI ZA VPIS

Ni tako nestabilizacijsko razmišljati tudi o profesionalnih delavcih v društvih, ki se sicer ukvarjajo s t. i. množično športno dejavnostjo, pa vključujejo večje število članstva. Ne le na papirju. Vemo, da vrsta šišenskih, pa verjetno tudi drugih organizacij, sploh ne beleži vsega članstva, ker postavlja strožje zahteve za status članstva. V naši občini je npr. prek 3000 članov taborniških odredov, pa jih beležijo le polovico; tiste, ki so tedensko aktivni. Podobno je tudi v drugih društvih. Ni namreč materialnih pogojev za sestajanje, redno delo oziroma za izvajanje zastavljenega delovnega programa. Zato zaostrejuje pogoje za vpis v članstvo.

Nekdo, ki bi povezoval npr. razne aktivnosti na območju v občini, bi lahko precej pripomo-

Pregled telesnokulturnih organizacij, ki se ukvarjajo pretežno z rekreativnimi oblikami športnega udejstvovanja

Zap. št.	OSNOVNA DEJAVNOST DOD	Štev. klubov	Število članov		Zahtevak po sred.		Članarina
			rekreat.	VŠ	v 1000,-	na člana	
1	AVTO MOTO	2	69	62	9,752	74.442	3 -420,-
2	BALINANJE	7	336	-	959	2.854	10 -300
3	BASEBALL-SOFTBALL	1	51	-	256	5.019	100-250
4	BOWLING	2	45	-	216	4.800	500-600
5	DELAVSKA ŠD	2	592	-	1,188	2.006	50-120
6	DRSANJE-KOTALKANJE	1	60	22	1,164	14.195	50,-
7	HOKEJ	2	60	133	5,093	26.388	0 - 50
8	INVALIDSKO ŠD	1	32	-	404	12.625	300
9	JUDO	2	221	2	1,375	6.166	50.
10	KAJAK KANU	1	47	4	910	17.843	50 -100
11	KARATE	1	56	2	183	3.155	2.000,-
12	KEGLJANJE	3	257	-	507	1.972	100-360
13	KOŠARKA	3	125	383	11,156	21.960	0 -120
14	NAMIZNI TENIS	1	105	73	2,527	14.196	220-550
15	NOGOMET	2	310	180	5,687	11.606	20-200
16	PLANINCI	7	3.459	-	4,286	1.239	10-150
17	PLAVANJE	1	170	60	1,601	6.960	200
18	SABLJANJE	1	54	13	777	11.597	100-240
19	SMUČANJE	4	865	147	7,133	7.048	20-200
20	SMUČARSKI SKOKI	1	28	60	6,129	69.647	100-200
21	SMUČARSKI TEKI	1	170	150	2,466	7.706	150-200
22	Š D razni športni	8	1.420	-	3,436	2.419	0 -300
23	STRELCI	8	950	-	1,670	1.758	10-100
24	TABORNIŠTVO	5	1.482	-	3,986	2.689	50-240
25	TV - PARTIZAN	6	1.794	122	8,530	4.452	50-300
26	TENIS	1	443	-	1,603	3.618	250
27	VODNO SMUČANJE	1	25	9	693	20.382	60-120
28	ZMAJARJI	1	17	-	36	2.117	300
29	ŽSD LJUBLJANA	1	685	212	13,019	14.514	0

gel k organiziranemu izkoriščanju prostega časa mladih. Pa tudi odraslih. Mladina se nima kje sestajati. To je vsesplošen in širši problem. Če pa bi se kdo načrtno ukvarjal z mladimi, jih usmerjal, jim ponudil organizirane športne in druge oblike izkoriščanja prostega časa, bi bilo tako delo večstransko poplačano. Pa ne gre le za določeno športno dejavnost, ampak načelno za usmerjeno izkoriščanje prostega časa, torej za organizacijo ne le športnega ampak tudi drugačnega udejstvovanja mladih. Od plesnih tekmovalcev, prek kulturnih, družabnih in športnih prireditev pa vse do organizacije razgovorov, predavanj za mlade...

To vlogo bi lahko prevzela mladinska organizacija ob strokovni pomoči drugih dejavnikov, ki bi tudi pomagali pri zbiranju sredstev za »organizatorje rekreativnega udejstvovanja« v krajevnih skupnostih. Verjetno bi hitro zbrali dovolj sredstev, če bi malce prerešetal, kam grede sredstva, ki jih namenjamo za določene zadeve, od koder ni ustreznega učinka glede na vložena sredstva!

V Šiški je več kot 100 športnih klubov, ki so združeni v okrog 80 društev. Življenjsko je namreč, da nekaj društev ne deluje najbolje, na drugi strani pa se porajajo nova. Tako beležimo po zadnjih podatkih v občini okrog 15.000 članov, ki se ukvarjajo s t. i. množičnimi športi in nekaj čez 1600 športnikov, ki jih uvrščamo med vrhunske, vsaj po financiranju.

Zanimivi so podatki, da po številu članstva prednjačijo planinci, sledijo jim društva TV Partizan, taborniški odredi, športna društva, ki razvijajo več športnih panog, strelci in smučarji.

TEŽAVE S SREDSTVI

Težko je prikazati objektivno tabelo panog ali društev, saj so nekatera društva izredno skromna in številčno majhna, druga pa spet vsestranska glede na izvajanje programov, število panog, ki jih aktivno gojijo in so močna po številu klubov v osnovnem društvu. Tako se tudi število članstva v posameznem društvu spreminja in je vsaka številka v večjih društvih praktično le »začasna«.

Če analiziramo zahteve posameznih društev po sredstvih v letu 1983, ugotovimo še bolj zanimiva dejstva. Obstajajo enotni kriteriji za sofinanciranje redne vadbe, akcij, vzgoje kadrov oziroma sofinanciranje vzdrževanja objektov. Tako posamezna društva prejemajo dotacije iz več naslovov. Ker pa je sredstev vedno premalo, mnogi uporabljajo namenska sredstva npr. za vzdrževanje objektov — za redno dejavnost.

Zato tudi obstaja predlog za skupščino samoupravne interesne skupnosti za telesno kulturo in za skupščino Zveze za telesno kulturo občine Ljubljana-Šiška, da bi sredstva za objekte uporabljali dejansko za vzdrževanje telesnokulturnih objektov v občini. Zato bo seveda potreben drugačen sistem financiranja, da se ne bo ponavljala dosedanja praksa prelivanja namenskih sredstev v druge namene.

Iz tabele, ki je lahko le v orientacijo, hitro ugotovimo, da bi bil, če bi društva prejela zahtevana sredstva, najdražji šport na osebo avto-moto šport, temu pa sledi smučarski skoki. Sedem starih milijonov na tekmovalca so pomembna sredstva, če pomislimo, da bi s tem denarjem npr. številni klubi lahko dokaj dobro izvajali program svojega društva v letu dni.

Naša društva so zahtevala za letos več kot 100.000.000,00 dinarjev dotacij. Vsa zapored zatrjujejo, da je od tega denarja odvisen njihov obstoj, njihova kvaliteta dela oziroma realizacija samoupravno sprejetih delovnih programov. To je morda vse res, žal pa nikdar ne bo toliko denarja, kolikor ga znamo napraviti. In s tem se moramo vsi sprijazniti.

Zato je že na problemski konferenci o delu društev in družbenih organizacij, ki jo je organizirala republiška konferenca SZDL lansko leto, bilo izrecno poudarjeno, da mora vsako društvo iskati osnovni vir dohodkov iz naslova članarin.

Tako so tudi po tej strani zanimivi podatki, da članstvo v določeni OTKO ne stane nič, v drugi pa lahko kar 2000 din (novih!).

Pri članarini, boljšem gospodarjenju s sredstvi — finančnimi in materialnimi, z boljšim ravnanjem z delovnimi pripomočki, z varčevanjem na vseh področjih dela, ob boljšem povezovanju za kvalitetnejše delo z združevanjem enakih akcij itd. bi lahko marsikaj prihranili. In iz tega moramo izhajati, ko se pripravljamo na sprejemanje predloga razdelitve razpoložljivih sredstev OTKO za leto 1983. Letos bomo morali pripraviti izboljšana merila za vrednotenje dela tudi v množičnih športih — rekreaciji. Redkokdaj namreč zasledimo delitev rekreativnega dela športnega društva na t. i. tekmovalno in čisto rekreativno dejavnost. Pogosto pa mečemo vse v en koš.

Ni namreč isto, ko gre za sofinanciranje dejavnosti, če grem v soboto ali nedeljo na izlet do gostilne ali kegljam v bližnjem bifeju ali pa če se pripravljam na tekmovalno v določeni ligi. Tudi ni vseeno, če kot član OTKO potrošim zase 70.000 ali 2500 dinarjev. V teh zneskih so všteti verjetno številni stroški delovanja OTKO, in ne le moj nastop na turnirju ipd.

Želim le poudariti, da tudi v rekreativnih disciplinah oziroma aktivnostih velja marsikaj spremeniti. Vsake počitnice so v dopoldanskih urah, pa tudi zvečer, številne telovadnice prazne. Sportna igrišča samevajo. Izkoriščena bi bila, če bi kdo organiziral dejavnost.

Tudi ne bi smeli dovoliti, da v isti občini plačujemo za uporabo sicer s samopriskevkom zgrajene šolske telovadnice pretirane zneske. Nekatera vodstva šol so boljše domela družbeno vlogo športnih objektov in zaračunavajo le dejanske stroške uporabe telovadnice ali pa celo ničesar. Verjetno bi veljalo poenotiti merila pri plačevanju posameznih prostorov, sredstva zanje pa nakazovati neposredno iz proračuna ZTKO, in ne več iz računa OTKO?

V bodoče se obeta društvom tudi centralno vodenje knjigovodstva, saj se izogibamo honorarno zaposlenim knjigovodjem.

Tudi v mestnem merilu je možno marsikaj spremeniti na bolje, le običajno zmanjka dobre volje. Težko gospodarsko stanje pa bo marsikoga prisililo, da se bo drugače obnašal in začel ceniti tudi prevečkrat tako podcenjeni dinar. Zato bi veljalo v vseh društvih temeljiteje proučiti dosedanje poslovanje in poiskati skrite rezerve za boljše, vendar cenejšo aktivnost v bodoče.

Slalom na Šmarni gori

Obilno snežno odejo so člani društva Partizan Pirniče izkoristili in priredili 12. in 20. februarja dva slaloma na Šmarni gori. V lepem vremenu in na dokaj zahtevnih progah se je obeh tekmovalcev udeležilo 140 smučarjev vseh starosti.

REZULTATI drugega slaloma:
Pionirji: 1. Tomšič Valter 32,51, 2. Tomšič Peter 33,26, 3. Lukša Ivo 34,34. Pionirke: 1. Sešek Jolanda 51,82. Mladinci: 1. Jamnik Jani 56,83, 2. Vrečar Brane 58,95, 3. Kadivec Janez 63,14. Člani: 1. Grajzar Franc 54,17, 2. Židan Marjan 58,89, 3. Božič Janez 68,70. Članice: 1. Kavčič Saša 37,21, 2. Kadivec Jana 37,34, 3. Ovijač Zvonka 47,13. Veterani: 1. Šijanec Bojan 59,25, 2. Tomšič Rok 75,71, 3. Sešek Marko 78,68.

Bojan Koželj

Veleslalom šišenskih TOZD

350 nastopajočih

Kranjska gora: v programu rekreativnih tekmovalcev Šiške je prva nedelja v marcu že vrsto let rezervirana za tekmovalce v veleslalomu delovnih kolektivov. Tako je bilo tudi letos, ko je v nedeljo 6. marca izpred naše Tivoli krenila kolona avtobusov z tekmovalci. Letos je zaradi štednje za gorivom bil organiziran avtobusni prevoz za vse prijavljene tekmovalce.

Pokrovitelj tekmovanja je bil OS ZOS Lj.-Šiška, organizator pa ZTKO Lj.-Šiška. Samo tekmovalce na treh progah pa sta dobro izvedla SD Integral in SD Dolomiti. Na trdih, dobro pripravljenih progah se je med seboj pomerilo 350 tekmovalcev iz 34 TOZD iz Šiške.

Rezultati:

Članice — A:

1. Stanič	Avtomontaža	29,77
2. Šetina	S. Avto	30,91
3. Starman	Donit	32,42
4. Štrukelj	Color	32,46
5. Rosulnik	FM	34,00

Članice B:

1. Podgoršek	IC ONZ	27,54
2. Benet	Integral	31,27
3. Matelič	Donit	31,56
4. Jesenovac	Color	32,94
5. Ažman	Tekstil	33,19

Članice C:

1. Kržin	Color	31,21
2. Škrilec	Integral	33,08
3. Bajič	Iskra Elektr.	34,70
4. Dolinar	Integral	34,81

Člani A:

1. Molek	Avtomontaža	28,32
2. Bunčič	PAP	28,61
3. Blatnik	Integral	29,97
4. Tomin	Tiki	30,25
5. Marinšek	PAP	30,50

Člani B:

1. Mihovilovič	Donit	36,05
2. Marinkovič	IC ONZ	37,89
3. Hafner	Tekstil	38,19
4. Jeraj	Integral	38,30
5. Vidmar	Ofset Med.	38,32

Člani C:

1. Peterlin	PAP	29,82
2. Razinger	Integral	29,85
3. Brecljnik	Integral	31,33
4. Žakelj	Iskra Elektr.	31,63
5. Jelovšek	Integral	32,52

Člani D:

1. Treven	Iskra Elektr.	28,15
2. Bernik	Tiki	28,50
3. Gorjanc	Tekstil	28,58
4. Smrekar	ŽG PEP	28,80
5. Jasenovc	Standard	29,44

Ekipno:

Moški:	tč.	Ženske:	tč.
1. PAP	15	1. Color	10
2. Integral	26	2. Donit	21
3. Avtomontaža	29	3. Avtomontaža	28
4. Tiki	36	4. Tekstil	33
5. Donit	46		
Vsekipno:			
1. Avtomontaža	57		
2. Donit	67		
3. Color	74		
4. Tekstil	105		